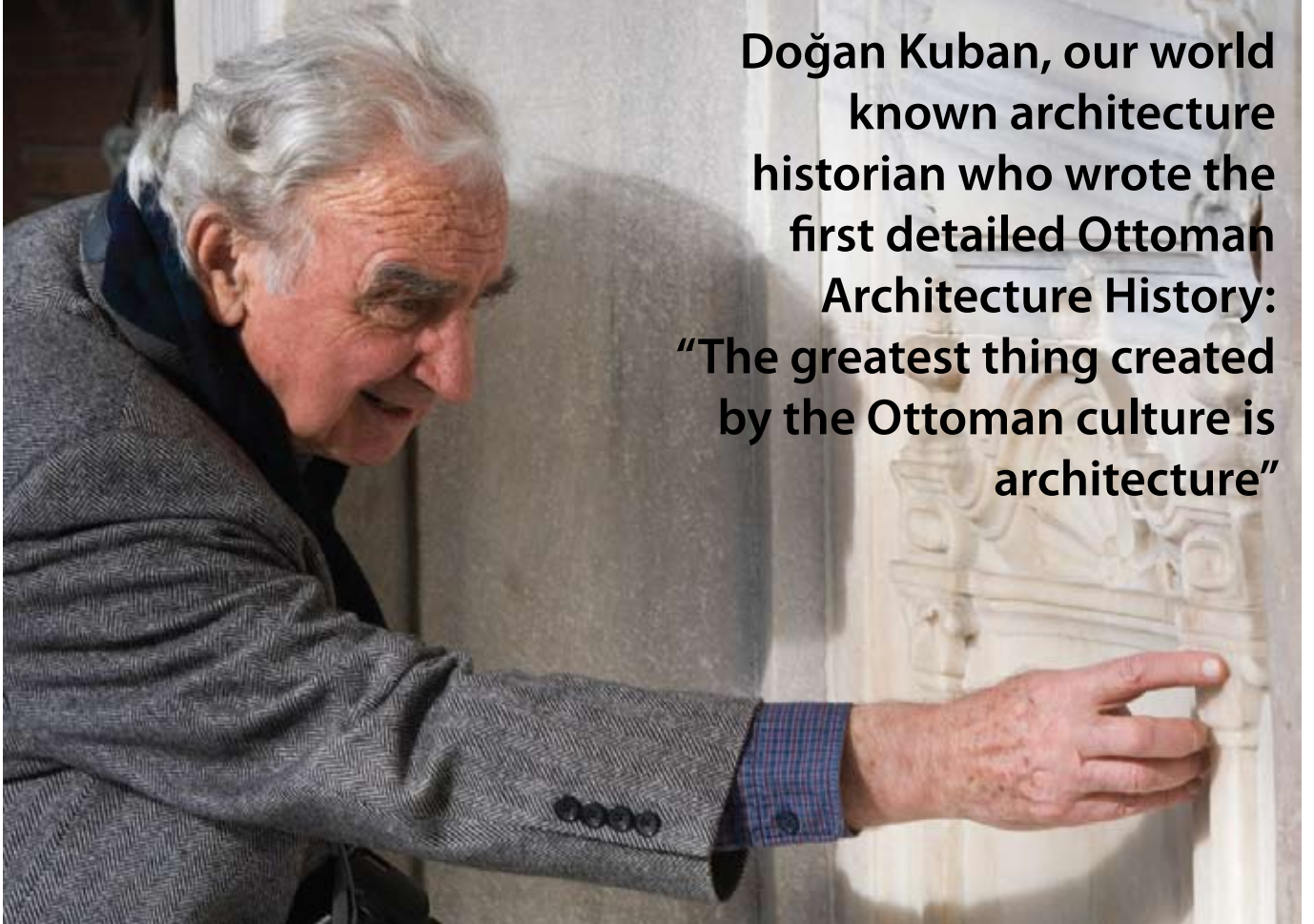

İlk ayrıntılı Osmanlı Mimarisi Tarihi'ni yazan, dünyaca ünlü mimarlık tarihçimiz Doğan Kuban; "Osmanlı kültürünün yarattığı en büyük şey mimarlıktır"

Doğan Kuban, our world known architecture historian who wrote the first detailed Ottoman Architecture History: "The greatest thing created by the Ottoman culture is architecture"

Röportaj / Interview :

Şerife Deniz Ulueren

serife@serfed.com

Fotoğraflar / Photographs :

Mimar-Fotoğraf Sanatçısı / Architect-Photography Artist **Cemal Emdem**

Doğan Kuban, 1926 yılında Paris'te doğdu. İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden 1949 yılında mezun oldu. Aynı üniversitenin Mimarlık Tarihi Kürsüsü'ne asistan oldu. Tezini "Türk Barok Mimarisi" üzerinde yapan Kuban, 1954-55'de İtalya'da Rönesans mimarisi üzerine çalışarak "Osmanlı Mimarisi'nde İç Mekan Teşekkülü ve Rönesans'la Bir Mukayese" adlı çalışmasıyla doçent oldu. 1962-63'te Fullbright bursuyla Amerika'da Michigan Üniversitesi İslam Sanatı Bölümü'nde misafir öğretim üyesi olarak bulundu. 1963-64 yılında Harvard Fellow'u olarak Washington'da Dumbarton Oaks Bizans Araştırmaları Merkezi'nde "Anadolu Bizans Mimarisi" üzerine çalıştı. 1965'te "Anadolu Türk Mimarisinin Kaynak ve Sorunları" adlı kitabıyla profesör oldu. Kuban, 1967'den sonra Michigan ve Minnesota Üniversiteleri'nde İslam

Doğan Kuban was born in Paris in 1926. He graduated from Istanbul Technical University Faculty of architecture in 1949. He became an Assistant Professor at Architecture History Division of the same University. Kuban, who prepared his thesis on "Turkish Baroque Architecture" studied on Renaissance Architecture in Italy from 1954 to 1955 and became Associate Professor with his thesis titled "Formation of Interior Space in Ottoman Architecture and a Comparison with Renaissance". He served as a guest member of faculty in USA Michigan University Islamic Art Department on a Fullbright scholarship in 1962-63. He studied

Sanatı ve Mimarisi, 1980-81'de M.I.T.'de misafir Ağa Han profesörü olarak İslam Mimarisi Tarihi dersleri verdi. 1965- 75 yıllarında Harvard Üniversitesi'nin sponsorluğunu yaptığı İstanbul'da Kalenderhane Camisi kazısı ve restorasyonunda (Prof. L. Striker'le birlikte) direktör olarak çalıştı. Kalenderhane, Tahtakale Hamamı, Kazakistan'da Yesevi Türbesi, Türkmenistan'da Merv kentinde Sultan Sancar Türbesi restorasyonlarının danışmanı olarak çalıştı. İstanbul, İzmir, Gaziantep, İznik, Kastamonu, Sivas ve Erzurum kentleri tarihi çevre koruma raporlarını ve projelerini yaptı. 1974'te Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Enstitüsü'nü kurdu ve başkanlığını yürüttü. İ.T.Ü.'de Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Kürsüleri başkanlığı (1958- 93) ve Mimarlık fakültesi dekanlığı yaptı (1974-77). 1978- 83 arasında Ağa Han Mimarlık Ödülü yürütme komitesinde çalıştı. 1968- 83 yılları arasında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu üyesi (1981-83'de başkan yardımcısı) oldu. 1993'de emekli olan Kuban, Kültür Bakanlığı, Mimarlar Odası ve Tübitak Hizmet ödülleri aldı. 1994 yılında American Institute of Architects'e yabancı şeref üyesi seçildi. "Sinan'ın Sanatı ve Selimiye" (1997) adlı kitabı ile Aydın Doğan Ödülü aldı. Kuban, aynı zamanda İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Piriştina'ya danışmanlık yapmıştır ve TÜBA şeref üyesidir.

on Anatolian Byzantine Architecture as a Harvard Fellow in 1963-64 at Dumbarton Oaks Byzantine Research Center in Washington. In 1965, he became a Professor with his book titled "Sources and Problems of Anatolian Turkish Architecture" in 1965. He gave Islamic art and architecture courses in Michigan and Minnesota Universities after 1967 and Islamic Architecture History courses in 1980-81 as Visiting Ağa Han professor at M.I.T. He served as Director in the excavation and restoration of Kalenderhane Mosque in Istanbul with Prof. L. Striker, sponsored by Harvard University, in 1965-75. He was advisor for restorations of Kalenderhane, Tahtakale Bath, Yesevi Tumb in Kazakhstan, Sultan Sancar Tomb in Merv, Turkmenistan. He prepared the historical environmental historical reports and projects for cities of Istanbul, İzmir, Gaziantep, İznik, Kastamonu, Sivas and Erzurum. He founded the Architecture History and Restoration Institute in 1974 and served as its Chairman. He was head of Architecture History and Restorations Divisions (1958-93) and Dean of Faculty of Architecture in I.T.U (1974-77). He was a member of Ağa Han Architecture Award Execution Committee from 1978 to 1983. He was a member of Real Property Ancient Works and Monuments Higher Committee from 1968 until 1983 (Became Deputy Chairman 1981-83). Retiring in 1993, Kuban received Ministry of Culture, Chamber of Architects and Tübitak Service Awards. He was elected foreign honorary member to American Institute of Architects in 1994. He won an Aydın Doğan Prize with his book "Sinan's Art and Selimiye" (1997). Kuban also served as an advisor to İzmir Metropolitan Mayor Ahmet Piriştina and is an honorary member of TÜBA.

"Ottomans architecture's place in the world and Islam architecture"

Kuban says; "In my book Ottoman Architecture, I tried to describe the scope, formal and aesthetic development of the architecture produced in Ottoman Empire which was politically sovereign over the Mediterranean basin, Near East and the Balkans for centuries and its place in the world's and Islam architecture. Here, I also sought to explain the relationships between the history of architecture and the culture of society in more detail than ever before. Ottoman Architecture History gained a clearer dimension with the awareness of the multiple cultural composition of the empire and with its relations to historical developments. The links between social structure and architecture were also explained in detail. This book must be deemed as a 'comple-rendu' of work done in this area for half a century. I worked on the book for two years. Preparation of visual documents took three years.

"Originality of Ottoman Architecture"

Whichever field of culture Turks live in, for example,

“Osmanlı mimarisinin dünya ve İslam mimarisi içindeki yeri”

Osmanlı Mimarisi kitabımda yüzyıllarca Akdeniz çevresi, Yakındoğu ve Balkanlar'da politik egemen olan Osmanlı İmparatorluğu'nda üretilen mimarinin kapsamını, biçimsel ve estetik gelişmesini ve dünya ve İslam mimarisi içindeki yerini anlatmaya çalıştım. Burada mimarlık tarihi ile toplum kültürü arasındaki ilişkilerin şimdiye kadar olandan daha ayrıntılı olarak açıklamayı da amaçladım. Osmanlı mimarlık tarihi, imparatorluğun çoklu kültürel yapısının bilinciyle ve tarihi gelişmelerle ilişkilendirilerek daha açık bir boyut kazandı. Sosyal yapı ve mimarlık arasındaki ilişkiler de daha fazla açıklandı. Bu kitap yarım yüzyıldır bu alandaki çalışmaların bir 'comple-rendu'sü sayılmalıdır. Kitabı yazmak için iki yıl çalıştım. Üç yıl da görsel belgelerin hazırlanması sürdü.

“Osmanlı mimarisinin özgünlüğü”

Türkler hangi kültür alanında yaşıyorlarsa örneğin; İran'da Selçuklu, Timurlu çağında İran mimarisi var ama, Selçuklu, Timurlu olarak üslupsal bir özellik taşıyor. Hindistan'dan da Türklerin egemenliğinde yaratılan üslup bir Hint-Ortaasya sentezi. Türklerin egemen olduğu Mısır'da bir Memluk üslubu var. Başka bir deyişle Türk egemenliğinde yerel mimarilerin bir Rönesansı var. Türklerin asıl egemen olduğu en büyük coğrafya Anadolu'dur. Bizim Türk diyebileceğimiz asıl yaratma Avrasya Bozkırındaki bazı ufak tefek sanat eserleri dışında Selçuk ve özellikle Osmanlı egemenlik alanında Anadolu ve Balkanlar'da gelişen mimaridir. Anadolu'da Roma'nın ve Bizans inşaat geleneklerini özümsemiş yapı programı İslam'dan geliyor. Yapı tipolojisinin kökeni İran. Ve Osmanlı dönemi de, diğer coğrafi egemenlik alanlarından olduğundan daha fazla, uzun yüzyıllar içinde özgün bir İslam mimari okulu yaratıyor. İslam dünyasında farklı bir üslup alanı oluşuyor. Bu İslam dünyasının Avrupa ve Akdeniz arakesitindeki sınırı, ama eski dünyanın da merkezi. İslam ile Hıristiyanlık arasında bir yerde antik gelenek üzerine kurulu, fakat İslam ve Türk yorumu olarak çıkıyor ortaya. Ve gerçekten de dünyada başka eşi olmayan bir üslup.

there is Seljuki in Iran or Persian architecture in the Timur era but Seljuki has a stylistic characteristic as Timurian. The style created in India under Turkish sovereignty is a synthesis of Indian-Central Asian. There is a Memluk style in Egypt when ruled by Turks. In other words, local architectures go through a Renaissance under Turkish sovereignty. The largest piece of geography Turks basically ruled is Anatolia. The real creation we can call Turkish is the architecture developing in Anatolia and the Balkans under Seljuki and especially Ottoman rule beside certain small works of art in the Eurasian planes. The building scheme which has absorbed Roman and Byzantine construction traditions in Anatolia is attributable to Islam. The origin of building typology is Persia and the Ottoman period more than it has happened in other ruled territories has created an original Islamic school of architecture during centuries. A different area of style was born in the Islamic world. This was the border of Islamic world with Europe and Mediterranean intersection but it was also the center of the old world. It appears as an Islamic and Turkish interpretation based on the antique tradition in a place between Islam and Christianity. and this is truly a style with no match anywhere in the world.

“There is no relationship between past architecture and contemporary architecture”

When I was studying in technical university at 1943, there were five hundred architects in Turkey. If you go back to the 19th Century, you will find two or three Turkish architects among the architects of the great buildings built by the Ottomans. They were all Armenian, French, Italian or Greek. So, there were just five hundred people 20 years after the foundation of the Republic, yet now we have 35 to 40 thousand architects. So we really developed an army of architects but it shouldn't be forgotten that there is no relationship between past architecture and contemporary architecture. New architecture is one established on other technologies, programs,

“Geçmiş mimari ile çağdaş mimari arasında hiçbir münasebet yok”

Ben teknik üniversitede iken, 1943 yılında Türkiye’de beş yüz mimar vardı. 19. yy’a giderseniz, Osmanlıların yaptığı bütün büyük binaların mimarların içinde iki veya üç Türk mimar bulursunuz. Hepsi Ermeni, Fransız, İtalyan, Rum. Cumhuriyetin kuruluşundan 20 yıl sonra kadar beş yüz kişiyken, şimdi 35-40 bin arası mimarımız var. Dolayısıyla biz gerçekten bir mimarlık ordusu yetiştirdik. Fakat şunu unutmamak gerekir. Geçmiş mimari ile çağdaş mimari arasında hiçbir ilişki yok. Yeni mimari, başka teknolojiler, programlar, tümünden farklı kent vizyonları üzerine kurulu bir mimari. Dünya ile iletişim neredeyse kesiksiz. Bütün ülkelerde geçmişten esinlenen dönemler oldu. Bu bizde çok sınırlı. Fakat bugün etkileşim çok güçlü. Teknoloji ve malzeme üretimi o kadar ilerledi ki, bugün artık geriye bakarak bir şeyler yapma olanağı sadece nadir bir lüks. Dünyayı izliyoruz. Ama oldukça geriden. Çünkü batının arkasında büyük bir entelektüel ve estetik gelenek var. Kentleşmiş bir toplum var. Yasal ve kontrollü bir uygulama var. Daha gelişmiş bir teknoloji var. Ve özelleştirebiliriz. Bunlar bizde neredeyse yok. Bazı yapıları, bir havaalanı ya da gökdeleni yabancıya yaptırıyoruz. O da zaten uluslararası bir kimlik kazanıyor.

“Mimarlık işlevsel, duyarlı bir sanatkarlık istiyor”

Bugün estetik duyarlılıktan söz etmek zor, ama bu demek değil ki, iyi mimarlarımız estetik yoksulu. Yeteneğini göstermek için o duyarlılığı yansıtan bir yapı yapmak zorunda. Eskiden yapı kısıtlı malzeme ve az gelişmiş bir teknolojiye dayanıyordu. Şimdi bu çok değişti. Bunu özgün bir tasarım içinde, belirgin bir estetik kimlikle gerçekleştirmek kolay değil. Bu Türkiye’de kopyayı teşvik ediyor. Fakat ekonomik baskı çok, kalabalık çok, işler sınırlı, özgün tasarım sınırlı. İş alma politikasının özgün tasarımı, hatta mimarlık etiğini zorladığını düşünüyorum.

“Usta çırak ilişkisi hiç değişmez”

Her şey iyi bir öğreticiye bağlıdır. Ne kadar iyi yetişmiş olursa olsun. İyi bir tarihçinin yanında iyi bir tarihçi yetişir, iyi bir mimarın yanında iyi bir mimar yetişir, ustasının iyi olması gerekir. Güzel olabilen hep sınırlı sayıdadır.

“Selimiye Camii’ne büyük bir duygu yoğunluğu”

En çok etkilendiğim yapı diye bir şey yok. Bazen küçük bir hacim de çok etkili olabilir. Sicilya’da küçük bir barok kilisenin Putti’leri insanı sarsabilir. Borobodur gibi bir Budist tapınak da (Endonezya) insanı sarsar. Akıllı ve duyarlı sanatçı hassas bir diyapozon gibidir. Bazı yapıları insan öğrenerek yaşar. Ben dokuz ay boyunca Edirne’de Selimiye Camii’nin dibinde oturduğum için onu anladım ve anlatmaya çalıştım, ders verdim, yabancı dilde yazdım. Cami ile büyük bir duygu ve ilişkim oldu. Ben oradaki sanatçıyı seviyorum, tasarımı da çok seviyorum ve onu herkese anlatmaya çalışıyorum. Selimiye beni görkemli bir doğa gibi etkiledi. Bunlar tek boyutlu şeyler değil. İnsanın içinde bulunduğu duygu ve düşünce ortamına bağlı.

totally different urban visions. Communication with the world is almost continuous. There have been periods inspired by the past in all countries but this is extremely limited with us. But today interaction is very powerful. Production of technology and materials progressed so much that no now it is only a rare luxury to be able to look back and do something. We are following the world. But way behind. Because the West is backed by a great intellectual and aesthetic tradition. There is an urbanized society. There is a legal and controlled application. There is a more advanced technology and self criticism. These are almost non-existent with us. We have certain buildings, airports or skyscrapers built by foreigners. And it gains and international identity.

“Architecture requires a functional, sensitive artisanship”

Today, it is difficult to talk about aesthetic sensitivity but this doesn’t mean that our good architects lack aesthetics. They have to build a building reflecting that sensitivity to display their talent. In the old times, buildings relied on restricted materials and an underdeveloped technology. Now, this has changed a lot. It is not easy to do so with an original design with a specific aesthetic identity. This encourages copying in Turkey. But there is a lot of economic pressures, there are crowds, work is limited, original design is limited. I believe that the policy of getting work strains original design, even the ethics of architecture.

“The master-apprentice relationship never changes”

Everything depends on a good instructor. Regardless of how well developed one may be. A good historian is developed beside a good historian; a good architect is developed beside a good architect; the master must be good. The number of beautiful things is always limited.

“Great intensity of emotion towards Selimiye Mosque”

There is no building which I can call the one which impressed me most. Sometimes a small enclosure may also be very effective. The Putties of a small baroque chapel in Sicily may share a person. A Budist temple like Borobodur (Indonesia) also shakes one. An intelligent and sensitive artist is like a sensitive diapason. One lives certain buildings by learning them. Since I sat at the foot of Selimiye Mosque in Edirne for nine years, I understood it and tried to describe it, I gave courses on it, I wrote it in a foreign language. I had a great feeling and relationship with the Mosque. I loved the artist there; I also loved the design and try to tell everyone about it. Selimiye affected me as a magnificent piece of nature. These are not one-dimensional things. They depend on the emotion and idea environment a person is in.

“Toplumumuz böyle bir kalabalığın yarattığı sorunları çözebilecek nitelikte değil”

Dünya çok büyük bir hızla geliyor. Teknoloji, nüfus artışı, kanımca büyük kentlerin sorunları çözülemeyecek. Özellikle trafik bir kara delik. İstanbul ben üniversiteyi bitirdiğim zaman 800 bin kişiydi. Şimdi 12-15 milyon arası. Bu büyüklükler insanın kavrayabileceği büyüklükler değil. Eskiden sandalla on beş dakikada Bebek'te oluyordum. Şimdi bir saatte gidiyoruz. Avrupa ve Amerika bize örnek olmaktan uzak. Disiplinli, zengin ve kültür düzeyleri yüksek toplumlar. Amerika'da New York'ta yüzde altmış insan otomobil kullanmıyor. İstanbul'da herkesin altında otomobil işe gidiyor. Türkiye'nin kültürleşmesi gerekiyor. Bizim toplum kültürü ve idareciler böyle bir kalabalığın yarattığı sorunları çözebilecek nitelikte değil. İnsanlarımız günde üç saat yolda harcıyorlar, bir buçuk saatte işe gidiyor, aynı şekilde geri dönüyor. Yaklaşık ömrünüzde 2-3 yılı yollarda geçirmek demek. Böyle bir şey toplumun acınacak bir ilkellik içinde olduğunu ifade eder.

“Seramik malzeme ile mimari arasında bir uyumsuzluk var”

Güzel bir seramik geçmişimiz var. 16. yy dönemlerinde üretilen İznik çinilerini, kitabımda da vurguladım. O seramiğin iki boyutluluğu, zevkleri bugün geride kalmış olabilir ama hayran olunacak kadar güzel desenleri var. Etkileyici ve teknik olarak da çok ileri bir seramik üretimidir. O dönemin desen kalitesi gerçekten özgün bir soyutlama aşamasıdır. Şimdi seramiğin deseni kadar teknolojisi de önemli oldu. Estetik boyut yanına teknolojik boyut geldi. Ancak yeni mimarlar seramiği çok kullanmıyorlar, iç mekanda sınırlı yerlerde kullanıyorlar. Gerçi Osmanlı'da bezemesel bir mimari üslup değildir. Bugün seramik malzeme ile mimari tasarım arasında bir uyumsuzluk var.

“Our society is not one to be able to solve the problems created by such a crowd”

The world is developing at great speed. Technology, population growth, I think the problems of big cities cannot be solved. Especially traffic is a black hole. When I graduated from university, Istanbul's population was 800 thousand. Now, it is between 12-15 million. These magnitudes are not those that can be a human being can grasp. I used to be get to Bebek in fifteen minutes by boat. Now, it takes us one hour. Europe and America are far from being examples for us. These are disciplined, rich societies with a high level of culture. Sixty percent of people in New York, USA, don't drive. In Istanbul, everyone goes to work in a car. Turkey must gain culture. Our social culture and administration are incapable of solving the problems created by such a crowd. Our people spend three hours a day on the road; they commute to work in one and a half hours and return in the same way. This means that you spend 2-3 years of your life on the road. This only indicates that the society is in a pathetic primitiveness.

“There is an inconsistency between ceramic material and architecture”

We have a nice ceramic past. I emphasized the İznik tiles produced in 16th Century in my book, too. The two-dimensionality and tastes of that ceramic may have been left behind today but they have beautiful designs which warrant admiration. This is an impressive and very advanced ceramic production also technically. The design quality of that period is truly and original abstraction phase. Now, the technology of ceramic became as important as its design. The technological dimension sat beside the aesthetic dimension. However, new architects don't use the ceramic much; they use it in the interiors in limited spaces. Actually, the Ottoman architectural style is not decorative. Today, there is inconsistency between the ceramic material and architectural design.

Sarıköy'de yaşam, şimdi sınırlı sayıda...

Sarıköy projesinde 3+1 dairelerin tümü sahiplerini bulurken, 1+1, 2+1, 4+1 teraslı dubleks dairelerimiz ise çok sınırlı sayıda kaldı. Bölgenin tüm ihtiyacına cevap verebilecek alışveriş merkezi ile ilk ve tek olan Sarıköy için, siz de acele edin; son dönemin en cazibedici yatırım fırsatında yerinizi alın.

120 ay vade % 0 faiz!

Peşinat	Teslimde	Taksit Sayısı	Faiz Oranı
%30	%20	120	% 0
%25	%20	96	% 0
%20	%20	84	% 0
%15	%20	72	% 0
%10	%20	60	% 0

- Ulusal ve uluslararası markalara sahip site içi alışveriş merkezi
- Kapalı ve açık yüzme havuzu • Tüm açık alanlarda kablosuz internet
- Fitness salonları, sağlık ve güzellik merkezi • Sosyal tesislerde jakuzi, sauna, buhar odası • 24 saat güvenlik • Kartlı giriş ve kumandalı otopark

www.kcsarikoy.com

Satış ofisi: **0 216 620 9192**

Pazar dahil her gün 09:00 -19:00 arası hizmetinizdeyiz.

